

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2019. december 5.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 1215/2012/EU rendelet – A joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása polgári és kereskedelmi ügyekben – A 7. cikk 1. pontjának a) alpontja – Szerződésekre vonatkozó különös joghatóság – A »szerződéssel« kapcsolatos ügy fogalma – Az ügyvédi kamara részére valamely ügyvéd által teljesítendő éves tagdíj megfizetése iránti kérelem”

A C-421/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a tribunal de première instance de Namur (namuri elsőfokú bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2018. június 27-én érkezett, 2018. június 21-i határozatával terjesztett elő

az **Ordre des avocats du barreau de Dinant**

és

JN

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, R. Silva de Lapuerta, a Bíróság elnökhelyettese (előadó) és L. Bay Larsen bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: F. Varrone avvocato dello Stato,
- a litván kormány képviseletében R. Krasuckaitė és G. Taluntytė, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Heller és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. július 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: francia.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 7. cikke 1. pontja a) alpontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az Ordre des avocats du barreau de Dinant (dinant-i ügyvédi kamara, Belgium) és JN között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy ez utóbbi elmulasztotta az éves kamarai tagdíjnak az említett ügyvédi kamara részére történő megfizetését.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. Ez a rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, vagy az államnak a közhatalmi jogosítványai gyakorlása (*acta iure imperii*) során végrehajtott intézkedéseire vagy mulasztásaira vonatkozó felelősségre.”

- 4 E rendelet 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

- 5 Az említett rendelet 7. cikke a következőket írja elő:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető:

1. a) ha az eljárás tárgya egy szerződés, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;

[...].”

A belga jog

- 6 A bíróságokról szóló törvény 428. cikkének első bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az ügyvéd megnevezés használatára és az ügyvédi tevékenység gyakorlására az a belga állampolgár vagy az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára jogosult, aki jogi doktori oklevéllel vagy jogi egyetemi végzettséggel rendelkezik, a 429. cikkben foglaltak szerint esküt tett, és bejegyezték az ügyvédi kamara névjegyzékébe vagy az ügyvédjelöltek jegyzékébe.”

7 A bíróságokról szóló törvény 443. cikkének első bekezdése szerint:

„A kamarai tanács az általa meghatározott járulék megfizetésére kötelezheti a névjegyzékbe bejegyzett ügyvédek, a hivatásukat az Európai Unió valamely másik tagállamának szakmai címe szerint gyakorló ügyvédek, az ügyvédjelölteket és a tiszteletbeli ügyvédeket.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 8 JN a dinant-i ügyvédi kamara tagjává vált, és bejegyezték az ügyvédi kamara névjegyzékébe.
- 9 JN úgy nyilatkozik, hogy a kilencvenes évek folyamán Franciaországban létesített lakóhelyet, és mindvégig a dinant-i ügyvédi kamara névjegyzékébe volt bejegyezve, amelynek 2012-ig fizette az éves tagdíjat.
- 10 A dinant-i ügyvédi kamara elnöke 2015. május 29-i levelében a 2013., 2014. és 2015. évre járó tagdíjak megfizetésére kérte JN-t, és azt javasolta JN-nek, hogy a tagdíjak összegét csökkentse a kamara által fizetett biztosítási díjnak megfelelő összegre, valamint hogy teljesítsen részletekben. E levélből kitűnik, hogy az ügyvédi kamarába történő bejegyzés „nem elhanyagolható előnyökkel jár a biztosítások tekintetében”, és hogy az e kamarának fizetendő tagdíjakat „lényegében az e kamara által fizetett biztosítási díjak alkotják”.
- 11 Mivel JN az említett levélre nem válaszolt, és fizetést sem teljesített, a dinant-i ügyvédi kamara 2015. december 11-én és 2016. december 21-én emlékeztetőket küldött részére.
- 12 Mivel ezen emlékeztetőkre nem érkezett válasz, az ügyvédi kamara tanácsa úgy határozott, hogy az érintett éves tagdíjak behajtásával egy másik ügyvédi kamarához tartozó ügyvédet bíz meg.
- 13 A 2017. január 23-i felszólító levelében ez az ügyvéd az éves tagdíjak megfizetésére hívta fel JN-t.
- 14 E levélre válaszképpen JN a dinant-i ügyvédi kamarának címzett levelében jelezte, hogy pénzügyi nehézségeire tekintettel nem tud havonta 100 eurónál nagyobb összeget fizetni a követelt tagdíjak rendezése érdekében.
- 15 Ugyanakkor, mivel JN részéről semmilyen kifizetésre nem került sor, a dinant-i ügyvédi kamara a 2017. május 17-i idézssel a tribunal de première instance de Namur (namuri elsőfokú bíróság) – az eljáró bíróság – előtti megjelenésre szólította fel, azt kérve a bíróságtól, hogy kötelezze JN-t 7 277,70 euró kamatokkal növelt összegének, valamint a költségek és a perköltség megfizetésére.
- 16 2017. május 16-án JN levelet küldött a dinant-i ügyvédi kamara elnökének, amelyben a névjegyzékből való törlését és 24 havi részletfizetés lehetőségét kérte.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság előtt JN a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.), illetve az 1215/2012 rendelet alapján vitatja e bíróság joghatóságát.
- 18 E tekintetben az említett bíróság jelzi, hogy JN szerint az ügyvédi kamara névjegyzékébe az ügyvédi hivatás gyakorlása céljából történő bejegyzés nem szerződéses jogviszony, mivel nem önálló akarat és döntési szabadság alapján létrejövő szerződésről van szó, hanem adminisztratív követelményről és jogszabályi kötelezettségről.

- 19 Ugyanez a bíróság megjegyzi továbbá, hogy a dinant-i ügyvédi kamara szerint – éppen ellenkezőleg – JN az említett névjegyzékbe történő bejegyzésének fenntartásával vállalta a kamara által meghatározott éves tagdíj megfizetését, ennek folytán e kötelezettségvállalást az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja értelmében vett szerződéses kötelezettségvállalásnak kell tekinteni.
- 20 E körülmények között a tribunal de première instance de Namur (namuri elsőfokú bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Az [1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja] értelmében vett »szerződéssel« kapcsolatosnak minősül-e valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 21 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető és alapvetően a biztosítási szolgáltatások finanszírozását szolgáló, éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése az e rendelkezés értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos keresetnek minősül.
- 22 Előjáróban meg kell jegyezni, hogy bár egyes olyan jogviták, amelyekben valamely hatóság áll szemben egy magánszeméllyel, az 1215/2012 rendelet hatálya alá tartozhatnak, ez nem vonatkozik arra az esetre, amikor a hatóság közhatalmat gyakorol (lásd ebben az értelemben: 2013. április 11-i Sapir és társai ítélet, C-645/11, EU:C:2013:228, 33. pont; 2018. november 15-i Kuhn ítélet, C-308/17, EU:C:2018:911, 34. pont). A peres felek valamelyike közhatalmi jogosítványainak megnyilvánulása a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokkal kapcsolatos hatalmi túlkapások miatt ugyanis kizárja azt, hogy az ilyen jogvita e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” területére tartozzon (2019. február 28-i Gradbenišтво Korana ítélet, C-579/17, EU:C:2019:162, 49. pont).
- 23 Ennélfogva valamely ügyvédnek a tagsága szerinti ügyvédi kamarát megillető éves kamarai tagdíj megfizetésére vonatkozó kötelezettségével kapcsolatos jogvita csak azzal a feltétellel tartozik az említett rendelet hatálya alá, ha ez a kamara, amikor az ügyvédtől e kötelezettség teljesítését kéri, az alkalmazandó nemzeti jog értelmében véve nem közhatalmat gyakorol, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 24 A mennyiben ez a helyzet áll fenn, úgy emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az 1215/2012 rendelet 4. cikkében meghatározott joghatóság, vagyis hogy azon tagállam bíróságának van joghatósága az ügy elbírálására, amelynek területén az alperes lakóhellyel rendelkezik, a főszabály. E főszabály alól csupán kivételeket képeznek az említett rendelet azon különös és kizárólagos joghatósági szabályai, amelyek egyes, taxatív jelleggel felsorolt eseteiben az alperes valamely másik tagállam bírósága előtt is perelhető vagy perbe vonható, az esettől függően (2019. május 8-i Kerr ítélet, C-25/18, EU:C:2019:376, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 Az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában előírt, szerződésre vagy szerződéses igényre irányadó különös joghatósági szabályt illetően emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a szerződéskötés nem minősül az ugyanezen rendelet 5. cikke 1. pontja alkalmazási feltételének (2019. május 8-i Kerr ítélet, C-25/18, EU:C:2019:376, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 26 Ugyanakkor valamely kötelezettség megjelölése elengedhetetlen az említett rendelkezés alkalmazásához, tekintettel arra, hogy e rendelkezés a kötelezettség teljesítésének helye szerint határozza meg a joghatóságot. Ily módon az említett rendelkezésben a szerződéssel kapcsolatos ügyekre vonatkozó különös joghatósági szabály alkalmazásának előfeltétele az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt kötelezettség, amelyen a felperes keresete alapul (2019. május 8-i Kerr ítélet, C-25/18, EU:C:2019:376, 24. és 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság által adott tájékoztatás szerint a bíróságokról szóló belga törvénykönyv 428. cikkének első bekezdése értelmében az ügyvédi kamara névjegyzékébe való felvétel olyan követelménynek minősül, amelynek minden olyan személynek szükségszerűen eleget kell tennie, aki az ügyvéd megnevezést kívánja használni, és az ügyvédi hivatást kívánja gyakorolni.
- 28 Ezenkívül a bíróságokról szóló belga törvénykönyv 443. cikkének első bekezdése értelmében a kamarai tanács az általa meghatározott tagdíj megfizetésére kötelezheti az általa a névjegyzékbe bejegyzett ügyvédeket, ily módon, ha e hatóság úgy dönt, hogy e jogkörét gyakorolja, e tagdíjak megfizetése az érdekeltek számára kötelező.
- 29 Az ilyen helyzetet meg kell különböztetni a 2019. május 8-i Kerr ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376) alapjául szolgáló ügy tárgyát képező helyzettől, amelyben a tulajdonostársaknak a lakástulajdonosi közösség felé fennálló, a társasház közös részeinek fenntartási költségeire vonatkozóan a társasházi költségvetés részére megfizetendő éves hozzájárulások megfizetésére irányuló kötelezettséggel kapcsolatban a Bíróság kimondta, hogy még ha a lakástulajdonosi közösségben való részvételt törvény is írja elő, az érintett ingatlan közös részeinek kezelését adott esetben szerződés szabályozza részleteiben, és az e közösségbe való belépés a lakástulajdon szabad akaratból, az ingatlan közös tulajdonban álló tulajdonrészekkel együtt történő megszerzésére irányuló ügylet útján történik, így az ilyen kötelezettséget szabad akaratból vállalt jogi kötelezettségnek kell tekinteni (2019. május 8-i Kerr ítélet, C-25/18, EU:C:2019:376, 27. pont).
- 30 Kétségtelen, hogy ezen ügyhöz hasonlóan úgy tűnik, hogy a nemzeti jogalkotó egy szervezetnek, mégpedig az ügyvédi kamarának biztosította azt a jogkört, hogy az e szervezethez csatlakozó személyeket, a jelen esetben az ügyvédi kamara névjegyzékébe bejegyzett ügyvédeket az e szervezet belső eljárásainak megfelelően bizonyos hozzájárulások megfizetésére kötelezze.
- 31 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból azonban kitűnik, hogy az ügyvédi kamara névjegyzékébe való bejegyzés olyan jogi kötelezettséget jelent, amelytől az ügyvédi hivatás gyakorlása függ, és hogy azoknak, akik e hivatást gyakorolni kívánják, valamely ügyvédi kamara tagságával kell rendelkezniük, és az adott kamara által – többek között a tagdíjfizetés tekintetében – elfogadott határozatok rájuk nézve kötelezőek.
- 32 E körülmények között az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető és alapvetően a biztosítási szolgáltatások finanszírozását szolgáló, éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése, az e rendelkezés értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos keresetnek minősül.
- 33 Nem zárható ki azonban, hogy valamely ügyvédi kamara a törvény által előírt jogviszonyokon kívül a tagjaival szerződéses jogviszonyt is létesít. Így, amennyiben e járulékok szabadon vállalt szolgáltatások, többek között azon biztosítás ellenértékének minősülnek, amelyet e kamara valamely harmadik személlyel a kamarai tagok számára kedvezőbb feltételek elérése érdekében tárgyalt meg, az ilyen járulékok megfizetésének kötelezettsége szerződéses jellegűnek minősül, ennél fogva pedig az e kötelezettség teljesítése iránt indított kereset az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja a) alpontjának hatálya alá tartozik. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapeljárásban erről van-e szó.

- 34 A fenti megállapítások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre a következőképpen kell választ adni:
- az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely ügyvédnek a tagsága szerinti ügyvédi kamarát megillető éves kamarai tagdíj megfizetésére vonatkozó kötelezettségével kapcsolatos jogvita csak azzal a feltétellel tartozik e rendelet hatálya alá, ha ez a kamara, amikor az ügyvédtől e kötelezettség teljesítését kéri, az alkalmazandó nemzeti jog értelmében véve nem közhatalmat gyakorol, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata;
  - az említett rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető és alapvetően a szolgáltatások – így a biztosítási szolgáltatások – finanszírozását szolgáló, éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése az e rendelkezés értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos keresetnek minősül, amennyiben ezek a járulékok az ügyvédi kamara által a tagjai részére nyújtott és az érintett tag által szabadon vállalt szolgáltatások ellenértékének tekintendők, amelynek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A költségekről

- 35 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely ügyvédnek a tagsága szerinti ügyvédi kamarát megillető éves kamarai tagdíj megfizetésére vonatkozó kötelezettségével kapcsolatos jogvita csak azzal a feltétellel tartozik e rendelet hatálya alá, ha ez a kamara, amikor az ügyvédtől e kötelezettség teljesítését kéri, az alkalmazandó nemzeti jog értelmében véve nem közhatalmat gyakorol, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető és alapvetően a szolgáltatások – így a biztosítási szolgáltatások – finanszírozását szolgáló, éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése az e rendelkezés értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos keresetnek minősül, amennyiben ezek a járulékok az ügyvédi kamara által a tagjai részére nyújtott és az érintett tag által szabadon vállalt szolgáltatások ellenértékének tekintendők, amelynek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Aláírások